

İstər böyük, istərsə də kiçik olsun bütün günahlar Allahın əmrinə qarşı çıxmaq mənasına gəlir. Həqiqi mömin günahın kiçikliyinə deyil, kimə qarşı üsyan etdiyinə baxmalıdır.

Bir müsəlman kiçik bir günah işləsə belə şeytan bundan çox məmnun olar. Şeytanın məmnun qaldığı bir əməldən heç şübhəsiz ki, Allah razı qalmaz. Belə ki, bir hədisdə buyrulur : “...*Diqqət edin! Şeytan bu torpaqlarda ona sitayiş olunmasından bədiyyənin ümidini kəsmişdir, ancaq kiçik gördüyünüz mələklərinizdə (günahlarda) ona itaət olacaqdır. O da bunlardan məmnun qalacaq...*”

[1]

Hz. Peyğəmbər (s) Vida xütbəsində ümmətinə şeytana qarşı xəbərdarlıq etdikdən sonra belə buyurmuşdur:

“Kiçik deyib mələklərinizə tsiz gördüyünüz mələklərdən (günahlardan) çəkinməklə dininiz üzərində titrəyin!” [2]

Başqa bir hədisi-şərifdə isə belə buyurur:

“Kiçik görünən günahlardan çəkinin! Çünki onlar bir adamda cəmlənib nəticədə onu həlak edə bilər.”

Sonra Rəsulullah (s) kiçik günahlarla bağlı belə bir misal çəkdi:

Bir dəstə adam çöldə gecələyir. Yemək vaxtı gələndə biri gedib kiçik budaq, o biri isə başqa bir budaq gətirir və beləcə böyük bir topa yığılır. Sonra onları yandıraraq içinə yeyəcəklərini atıb bişirirlər. [3]

Allah Rəsulu (s) yuxarıdakı hədisdə günahları kiçik görməyin zərərini bu cümləylə

açıqlamışdır:

“Çünki onlar bir adamda cəmlənib nəticədə onu həlak edərlər.”

Buna bir də misal çəkən Allah Rəsulu (s) kiçik kol-kos çırpıları ilə yandırılan tonqalın yeməkləri bişirməsi kimi kiçik günahların da insanın cəhənnəmə düşər olmasına yol açdığını ən gözəl şəkildə bizə açıqlamışdır.

Hər hansı bir kiçik günahda davamlı israr etmək, günaha əhəmiyyət verməmək, edilən günaha görə sevinmək, Allahın verdiyi möhlətə aldanaraq günahından çəkinməmək, eləcə də günahı digərlərinin qarşısında açıq şəkildə işləmək kiçik günahları böyük günahlara çevirir.

Alimlərdən İbn Qüdamə bu barədə belə deyir: “Bir dəfə edilən və daha sonra edilməyən böyük günahın bağışlanmasına olan ümid davamlı surətdə yol verilən kiçik günahın əfv edilmə ümidindən daha çoxdur.

Buna daşın üstünə ard-arda düşən su damllarını misal göstərmək mümkündür. Belə ki, bu damllar daşa təsir göstərməz. Ancaq damlları toplayaraq birdəfəyə daşın üstünə boşaltsaq, daşa heç bir təsir etməz. Bax, bu səbəbdən Peyğəmbər (s) belə buyurub: “Allaha ən sevimli əməl, az da olsa davamlı olanıdır”.

Həmçinin insan düşünmədən bir söz deyər və onu çox kiçik görər. Halbuki, etdiyi günah onu həlak etməyə yetəcək qədər böyükdür. Rəsulullah (sə) belə buyurmuşdur:

“Bəndə yaxşı düşünüb-daşınmadan bir söz söyləyər və bu səbəbdən də cəhənnəmin şərq ilə qərb arasında daha uzaq bir yerinə düşər.” [\[4\]](#)

Digər tərəfdən kiçik günahlar insanı böyük günahlara aparən bir yoldur. İnsanı yavaş-yavaş sürükləyib böyük günahların pəncərəsinə atır. İbn Abbas (r.a) belə demişdir:

“Böyük günah tövbə edildiyi təqdirdə elə qalmaz, əfv edilir. Kiçik günah da təkid edildiyi təqdirdə kiçik olaraq qalmaz, böyük günah olur.” [5]

Günahlara əhəmiyyət verməyən kimsə burada da qalmaz, Allah qorusun, bilərək və ya bilməyərək daha irəliyə gedər. Bu səbəbdən İslam alimləri:

“Kiçik günahlar insanı böyük günahlara, böyük günahlar da insanı küfrə aparır.”-deyə xəbərdarlıq etmişlər. [6]

Bu səbəbdən də xəta və günahları kiçik görmək xəstəliyi həqiq möminde olmamalıdır. Mömin günahların hər növünü ciddi qəbul edərək onlardan uzaqlaşmağa cəhd etməlidir. Abdullah bin Məsud (r.a) möminin günahlara qarşı münasibətini belə ifadə edir:

“Mömin kəs günahlarını xəyalında o qədər böyüdə ki, sanki bir dağın ətəyində oturub və dağın üzərinə çökəcəyini zənn edər. Günahkar isə günahlarını burnunun üstünə qonan bir milçək kimi görər.” [7]

Əshabələr də günahlara qarşı məhz bu düşüncə içərisində yaşamışlar. Həsən Bəsri həzrətləri o nümunə nəsl haqqındakı müşahidələrini belə xəbər verir:

Peyğəmbərimizin əshabı kiçik də olsa yaxşı qəbul etdikləri bir işi görərdilər. Bunun əksinə kiçik də olsa çirkin bildikləri bir şeyi isə tərk edərdilər.” [8]

Daha sonralar bu həssaslığını itirən bəzi insanlara Ənəs (r.a) bu xəbərdarlığı etmişdir:

“Siz bir çox əməllər edirsiniz ki, onlar sizin nəzərinizdə tükdən daha nazik (daha əhəmiyyətsiz) dir. Halbuki biz onları Rəsulullahın (s) dövründə həlaka sürükləyici böyük günahlar kimi görürük.” [9]

[1] Tirmizi, Fitən, 2, 2159.

[2] Heyseмі, III, 267.

[3] Əhməd, I, 402-403.

[4] Buxari, Riqaq, 23.

[5] Beyhəqi, Şuab, 456.

[6] Acluni, Kəşful-xəfa, 2317.

[7] Buxari, Dəavat, 4.

[8] İbn Əbid-Dünya, Məvsua, I, 89.

[9] Buxari, Riqaq, 32.